

Slovensko za vlády Karola III. a Márie Terézie

1711 – Satumarským mierom si Habsburgovci udržali uhorskú korunu a šľachta výsady

- nevoľnícky systém sa stával brzdou hospodárskeho, sociálneho a politického vývoja krajiny
- dynamika hospodárskeho vývoja si vyžadovala voľný trh pracovnej sily aj tovaru
- štát musel pristúpiť na reformy
- túto úlohu mal splniť osvietenecký absolutizmus

Karol III. v Uhorsku (ako Karol VI. nemecký cisár) – po smrti brata Jozefa I. stal sa jediný mužský potomok Habsburskej monarchie

- v roku 1714 sa vzdal nárokov na španielsky trón
- **1713** – vydal **Pragmatickú sankciu**: nedeliteľnosť vlády Habsburgovcov a nástupnícke právo žien na trón
- V platnosť po schválení všetkých snemov

Pragmatická sankcia prijatá uhorskými stavmi 1723
v českých – 1720
v rakúskych - 1717

Mária Terézia (1740 – 1780)

♦ nastúpila na trón na základe Pragmatickej sankcie Karola VI. → nesúhlas viedol k zápasu o habsburské dedičstvo (vojna o Rakúske dedičstvo 1741-1745)

- na čele pruský panovník **Fridrich II.**
- formálna strata Sliezska
- významná bola pomoc uhorských stavov
- 1745 – podpísaný drážďanský mier (získala zvolenie manžela Františka Ferdinanda Lotrinského za nemeckého cisára)
- Vojna ukázala zaostalosť monarchie
- **1756 - 1763** sedemročná vojna Rakúsko spojencami Francúzsko + Rusko + Sasko
ⓧ Prusko + jeho spojenec Anglicko
- opäť porazená a definitívne stratila Sliezska (najpriemyselnejšiu časť monarchie)

- ♦ reformy (pokus riešiť hospodársku zaostalosť Uhorska)
- ♦ 1765 – prestala zvolávať uhorský snem, vládla formou nariadení
- ♦ 1765 – za spoluvládcu zvolila svojho syna Jozefa II.
- ♦ Jej poradcom bol **Adam František Kollár** (slovenský Sokrates), riaditeľ dvorskej knižnice vo Viedni

⓪ vojenská

- nový systém odvodov (regrúti slúžili doživotne)

⓪ správna

- centralizácia ríše
- zavedenie štátnej byrokracie → centrálné úrady vytlačili stavovské inštitúcie

- ⊙ **urbariálna (1767)**
 - **urbár** = súpis rustikálnej (poddanskej) pôdy a povinností poddaných voči vrchnosti a práv vrchnosti voči poddaným,
 - patent platil až do r. **1848**
- ⊙ **robotný patent**
 - určoval poddanské povinnosti podľa veľkosti majetku
 - tzv. raabizácia (podľa dvorného radcu Raaba, vrchnostenská pôda pridelená za poplatok, robotné povinnosti sa nahradili peňažnými poplatkami)
- ⊙ **finančná**
všeobecná daň z príjmu
- ⊙ **školská**
Ratio educationis, 1777 (organizačný školský poriadok)
zakladanie škôl: základné – triviálne, hlavné, normálne (povinná školská dochádzka 6-12 rokov)
stredné školy – odborné, gymnáziá, akadémie
univerzity – Trnava, Košice
- ⊙ **náboženská**
1773 zrušený jezuitský rád (dozor nad univerzitami prevzal štát)
zriadenie 3 nových biskupstiev (banskobystrické, rožňavské, spišské)
zníženie počtu cirkevných sviatkov
- ⊙ **v súdnictve**
zákaz procesov pre čarodejníctvo a mágiu
nový trestný a civilný zákonník
- ⊙ **zdravotná**
zriadenie komisie na ochranu obyvateľstva pred epidémiami moru, kontrola hygieny
- ⊙ **iné:**
 - ❖ propagácia opatrení proti požiarom
 - ❖ zákaz povier, magických foriem liečenia
 - ❖ podpora zakladania manufaktúr (Šaštín, Halič pri Lučenci, Teplička nad Váhom, Bernolákovo)
 - ❖ **1763** v Banskej Štiavnici založená prvá vysoká škola banská na svete
 - ❖ rozvoj vied: Matej Bell, Samuel Mikovíni, Matej Kornel Hell, Kempelen